

3.2 Fak'vortoj kun apostrofo:

maŝin'fako (fako pri maŝinoj), agad'centro (centro por agado), pasaĝer'elirejo (elirejo de pasaĝeroj), virin'informejo (informejo por virinoj, anstataŭ »virininformejo«), aer'prem'mezurado (mezurado de la aer'premo, aŭ de la aero-premo), vagon'aks'rompiĝo (rompiĝo de vagon'akso, aŭ de vagono-akso), amoniak'gaz'sintezo sinteza fabrikado de amoniako-gazo), parabol'ark'mezuro (mezuro de parabola arko), k. a.

3.3 Fak'vortoj kun disig'streketo kaj apostrofo:

fak'gazeto-artikolo (artikolo en fak' aŭ en faka gazeto), elektro-motor'difekto (difekto de elektra motoro), haven'dogano-inspektoro (inspektoro en haven'dogana oficejo), dom'interno-arkitekto (arkitekto pri interna instalado de domoj); krome la jam konataj vid'al-vide, man'en-mane, brak'sub-brake, k. s.

*

* *

4 Estas okul'videble, ke la ĉi-supre montritaj ekzemploj estas iom arbitre art'faraj; tio estas nur por klare illustri la prezentan tezon. En la praktiko estas konsilinde apliki la sistemon kun racia mezuro, ĉar ankaŭ tie — kiel ĉie — troigo estus malbono. Tamen, ektser la kampo de fak'vortaroj, estus dezirinde prezenti E'o—tekstojn sammaniere en lego-libroj por komencantoj kaj progresantoj; tio certe helpus multe al ĉi tiuj por kompreni rapide, la lego-pecojn, kaj tiel konfirmos la aserton ke E'o estas facile lernebla lingvo.

406:408.92

REKOMENDO

DE LA AKADEMIA SEKCIO POR TEKNIKAJ VORTAROJ PRI LA ESPRIMADO DE KVANTAJ, NOMBRAJ KAJ MEZURAJ INDIKOJ KAJ DE PROPORCIOJ DE UNUOJ

Pri ĉi tiuj problemoj okazis vigla diskutado, unue en la Elektroteknika Sekcio de ISAE (inter s-roj Siwicki, Korpela, Warner, Van Gompel kaj Haferkorn), poste — surbaze de resumanta Studo de Haferkorn — inter kelkaj membroj de la Akademio (Waringhien, Kalocsay kaj Albault).

La afero nun estas sufiĉe zorge pritraktita. Jen la rezulto de la komentoj de la lastnomitaj Akademianoj, kiu estas akceptebla ankaŭ de niaj teknikaj fakuloj kaj kiun ni volas publikigi ĉi sube kiel »Rekomendon de la AKADEMIA SEKCIO POR TEKNIKAJ VORTAROJ«:

1) Kvantaj, nombraj kaj mezuraj indikoj

Prefere ni uzu la prepozicion »da«, ekz-e

glaso da akvo; dekduo da pomoj; unu kilogramo da teo; da ĉevaloj ili havis 36; 60 paĝoj da teksto; mil ŝilingoj da konstanta mono; da saldo, ktp.

Tamen ni tute pravas ankaŭ diri:

Sumo de 50 liroj; altensia linio de 100.000 voltoj; distanco de 75 metroj.

Same korekte, estas uzi la akuzativon jene:

La riverego estas mil kilometrojn longa; la monto estas 300 metrojn alta.

Kaj laŭ la Plena Vortaro, tria eldono, p. 296 sub »longa« oni ankaŭ rajtas diri jene:

La monto estas alta je trimil metroj, kaj laŭ tio ankaŭ: La riverego estas longa je 1000 kilometroj.

2) **Preporcioj de unuoj**

La decida rezulto de la diskutado estas, ke la prepozicio »po« ne taŭgas por esprimi la frakci-strekon de formuloj kiel

$$v = 100 \text{ km/h} ; f = 50 \text{ c/s} ; p = 3 \text{ kp/cm}^2.$$

Estus ja kontentige por ĝermanlingvanoj, uzi la prepozicion »je«, ekz-e »100 kilometroj je horo«, tamen tia slovo ne estas rekomendinda, ĉar laŭ la Fundamento »je« estu rezervita nur por tute nedifinitaj okazoj, kaj tio ne okazas, se oni esprimas matematikajn formulojn.

La prepozicion »po« oni povus uzi laŭ ĝia fundamenta senco nur prefikse:

labori po-ses horojn tage; veturi po-cent kilometrojn hore; sed nekorekta estas la prepozicio »po«, malgraŭ la ekzemploj de Plena Vortaro, en okazoj kiel posekunda rapideco, pomonata salajro ktp., ĉar la distribuataĵo estas ja la rapideco aŭ la salajro, ne la sekundoj aŭ la monatoj.

Ni tute pravas uzi ankaŭ la adverbajn formojn:

100 kilometroj hore; 50 cikloj sekunde; 3 kilopondoj kvadratcentimetre.

Tamen por koncize esprimi la frakci-strekon en formuloj, Kalocsay rekomendas anstataŭ »je«, kiun Waringhien iam proponis plejparte por ne tro ĝoni ĝermanojn, iom ampleksigi la signifon de la esperantlingva »per«, kaj sekve uzi laŭ la internacia kutimo, t. e.:

rapideco de 100 kilometroj per horo; frekvenco de 50 cikloj per sekundo; premo de 3 kilopondoj per kvadratcentimetro; aŭ: la perhora rapideco estas 100 km; permonata salajro; perloĝanta konsumo; ktp.

Tiu esprimmaniero estas la plej oportuna, ĉar ĝi efektive retrovas la internacian dirmanieron, bazitan sur la latina (per secundum ktp.).

Restas decidi pri la esprimo de formuloj, en kiuj la numeratoro de la frakcio ankaŭ estas frakcio, ekz-e la formulo de la akcelo:

$$g = 9,81 \text{ m/s/s} = 9,81 \text{ m/s}^2.$$

Se oni volas uzi »po«, ĉi tiu prepozicio estus uzebla nur antaŭ la »distribuita« afero, t. e. la metroj; do oni povus diri »po 9,81 metroj sekunde en sekundo«.

Tamen plej korekte estas diri, se oni volas substreki la duoble-frakcian karakteron de la formulo:

9,81 metroj persekunde en sekundo
kaj alikaze pli simple:

9,81 metroj per kvadratsekundo.

R. HAFERKORN

S-ro Eskil Svane el Kopenhago ĵus fariĝis **Master of Comparative Jurisprudence** (Magistro pri Kompara Juriscienco) ĉe New York University rezulte de sia disertaĵo »The Conclusion of Contracts«, skribta en la angla lingvo kun resumo en la lingvo internacia. S-ro Svane afable permesis al **Scienca Revuo** publikigi la resumon, kiu sekvas ĉi-sube:

347.44:(48)(489)(73)

FARADO DE KONTRAKTOJ

(Eskil Svane, Kopenhago)

I. Pri juro en Skandinavio

Skandinavaj juristoj studentaj en Usono verŝajne surpriziĝos konstatante, ke iliaj usonaj kolegoj preskaŭ ĉiam parolas pri nur du juraj sistemoj, kvazaŭ neniuj aliaj ekzistus: pri la angla-usona juro konstruita sur juĝaj decidoj kaj pri la juro de kontinenta Eŭropo bazita sur civilaj kodoj. Tiel parolante oni forgesas, ke ja ekzistas aliaj juraj sistemoj preter la du menciitaj, ekzemple tiu de Skandinavio, kiu ĉefe baziĝas sur longdaŭra praktikado kaj popolaj kutimoj, kaj kiu estas distingebla kaj de la juĝist-kreita juro kaj de la juro kodigita.

Interalie pro la geografia situo de Skandinavio ĝian juron ne multe influas la angla, nek la roma-civila juraj principoj. Tio estas klare videbla ne nur en la frutempaj iom primitivaj leĝokolektoj de la diversaj skandinavaj provincoj, sed ankaŭ en la tre evoluintaj dan-norvega kaj sveda leĝaroj de la 17a kaj 18a jarcentoj. La skandinavaj leĝokolektoj neniel estis ellaboritaj kodoj startigaj sur ĝeneralaj aŭ abstraktaj juraj principoj kiel la kodoj de la centra Eŭropo, sed pli ĝuste ili konsistis el are de apartaj leĝoj kaj reguloj en diversaj sferoj de la praktika vivo. Ankaŭ hodiaŭ en Skandinavio ni ne klopodas kodigi nian juron en sisteman tujan, sed anstataŭe ni nur preskribas esencajn regulojn en specialaj kampoj, lasante al niaj juĝistoj la taskon, ke ili per siaj decidoj detale evoluigu la juron de la koncerna kampo.